

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇЇ ПІДСИСТЕМ У КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ СЦЕНАРНОГО АНАЛІЗУ ВПЛИВУ «ШОКІВ»

©2024 ПОЛЯНСЬКИЙ В. О.

УДК 336.77
JEL: H12; G38

Полянський В. О. Теоретичні аспекти фінансової безпеки та її підсистем у контексті дослідження сценарного аналізу впливу «шоків»

Забезпечення фінансової безпеки є головним завданням для будь-якої країни, оскільки це формує стабільність економіки перед внутрішніми та зовнішніми загрозами. У сучасному світі, де економіки країн тісно пов'язані, необхідно постійно відстежувати й аналізувати вплив різних «шоків» на фінансову систему. Теоретичні аспекти фінансової безпеки включають здатність економічних підсистем протистояти факторам і зберігати стабільність в умовах непередбачуваних змін. Дослідники пропонують різні підходи до оцінки фінансової безпеки, аналізуючи вплив різних параметрів на стабільність фінансової системи. Одним із ключових аспектів є сценарний аналіз, який дозволяє передбачити можливі наслідки «шоків» та розробити стратегії для їх мінімізації. Практичне застосування методів забезпечення фінансової безпеки сприяє формуванню збалансованої фінансової політики, здатної ефективно реагувати на виклики сучасного світу. Тобто фінансова безпека виступає не лише захисним механізмом, але й ключовим фактором економічного зростання та розвитку країни. Стаття присвячена дослідженню теоретичних аспектів фінансової безпеки та її підсистем у контексті сценарного аналізу впливу «шоків». Визначення критичних підсистем здійснено шляхом аналізу літературних джерел, що дозволило виділити основні підсистеми, такі як валютна, бюджетна, боргова, грошово-кредитна, фондова/страхова та банківська. Вибір індикаторів для кожної підсистеми дозволяє точніше оцінювати рівень фінансової безпеки та визначати критичні точки впливу «шоків».

Ключові слова: фінансова безпека, підсистеми, індикатори, управління, сценарний аналіз.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 23.

Полянський Владислав Олександрович – доктор філософії з економіки, викладач кафедри економічної кібернетики і системного аналізу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: vladislav.polya94@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7178-2132>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/JZI-5500-2024>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57213521526>

UDC 336.77
JEL: H12; G38

Polianskyi V. O. The Theoretical Aspects of Financial Security and Its Subsystems in the Context of the Study of the Scenario Analysis of the Impact of «Shocks»

Ensuring financial security is the main task for any country, as it forms the stability of the economy in the face of internal and external threats. In today's world, where the economies of countries are closely connected, it is necessary to constantly monitor and analyze the impact of various «shocks» on the financial system. Theoretical aspects of financial security include the ability of economic subsystems to withstand factors and maintain stability in the face of unpredictable changes. Researchers offer different approaches to assessing financial security, analyzing the impact of various parameters on the stability of the financial system. One of the key aspects is scenario analysis, which allows you to predict the possible consequences of «shocks» and develop strategies to minimize them. The practical application of methods of ensuring financial security contributes to the formation of a balanced financial policy capable of effectively responding to the challenges of the modern world. That is, financial security is not only a protective mechanism, but also a key factor in the country's economic growth and development. The article is devoted to the study of theoretical aspects of financial security and its subsystems in the context of scenario analysis of the impact of «shocks». The identification of critical subsystems is carried out by analyzing literary sources, which allowed to allocate the main subsystems, such as currency, budgetary, debt, monetary, stock/insurance, and banking. The choice of indicators for each subsystem allows for a more accurate assessment of the level of financial security and the identification of critical points of impact of «shocks».

Keywords: financial security, subsystems, indicators, management, scenario analysis.

Fig.: 1. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 23.

Polianskyi Vladyslav O. – PhD (Economics), Lecturer of the Department of Economic Cybernetics and System Analysis, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: vladislav.polya94@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7178-2132>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/JZI-5500-2024>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57213521526>

Забезпечення фінансової безпеки та загальної економічної стабільності є пріоритетними завданнями функціонування та розвитку будь-якої світової держави. Система фінансової безпеки включає здатність національної економіки протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам, забезпечуючи стійкість в умовах непередбачуваних змін. Однак у сучасному світі із розвиненими глобальними зв'язками, які несуть безліч як переваг, так і недоліків, з'являється перелік непередбачених подій та явищ, що потенційно несуть загрозу фінансовій безпеці на макроекономічному та мікроекономічному рівнях. Через неповторність сценаріїв впливу «шоків» на фінансову безпеку постає питання контролю та посилення фінансової безпеки та її складових елементів як ключових локомотивів міжнародної стабільності у світі.

У науковому товаристві питання дослідження фінансової безпеки, її підсистем та впливу на них «шоків» викликає особливу дискусію. Дослідники розглядають різноманітні підходи до оцінки фінансової безпеки та її складових, аналізують вплив параметрів на стабільність фінансової системи, вивчають реакції фінансових підсистем, що відображено в роботах О. Марченко, Я. Пушак, І. Ревак [1], Л. Тарангул [2] та І. Пасінович, В. Гутак [3].

Одним із ключових аспектів роботи авторів була розробка сценарного аналізу, який дозволяє передбачити можливі наслідки різних «шоків» на фінансову систему. Цей підхід дає можливість оцінити потенційні ризики та підготувати стратегії для їх мінімізації.

Зростаюча взаємозалежність економік призводить до того, що «шоки» в одній країні можуть мати значні наслідки для інших країн. Це вимагає від дослідників розробки складніших моделей та методів аналізу, які враховують міжнародні взаємозв'язки.

Метою даної статті є дослідження теоретичних особливостей фінансової безпеки та її підсистем у контексті розгляду сценарного аналізу впливу «шоків».

Наукове середовище постійно досліджує та поліпшує теоретичні основи та особливості питань фінансової безпеки. Так, на думку М. Єрмошенка, фінансовою безпекою варто вважати особливий стан фінансово-кредитної системи, пошук балансу якості фінансових інструментів, сфери послуг, розвитку технологій та стійкості до сторонніх негативних факторів [4].

У теоретичній праці О. Барановського під фінансовою безпекою розуміється окрема частка економічної безпеки країни, яка має направлений вектор і звертає увагу на наявність труднощів з обігом грошей, роботою з інвестиціями, питаннями інфляції та заборгованості [5].

О. Василик бачить фінансову безпеку через призму комбінаційної роботи виконавчої та законодавчої влади в країні стосовно фінансової сфери [6].

У автора Л. Сергієнко відтворена думка, що фінансову безпеку не можна розглядати як цілісне поняття, краще проводити його декомпозицію та вивчати окрему структурні елементи [7].

Пропонується зупинитись на визначенні фінансової безпеки як особливої категорії, яка поєднує елементи банківської, боргової, бюджетної, валютної, грошово-кредитної складових, що направлена на пошук шляхів економічного зростання та відзначається стійкістю до «шоків» та загроз. Важливим елементом фінансової безпеки є збалансованість, яка дозволяє знаходити рівноважне положення у складних і багатоелементних економічних системах.

Під час декомпозиції фінансової безпеки в науковому середовищі виділяють її підсистеми, де кожна з них відповідає за певний напрямок через глобальну складність і фактичну урегульованість. Через банківську систему можна дослідити ефективність роботи банківських установ і захищеність від загрозливих чинників. У безпеці небанківського сектора залучені елементи стимуляції роботи фондових і страхових ринків, які частіше властиві розвиненим країнам, ніж для державам, що розвиваються. У борговій безпеці основу складає рівноважна оцінка заборгованості та методи її обслуговування, що відображають ефективність освоєння запозичених коштів та знаходження узгодження між використанням власних і позичених ресурсів. Елементи бюджетної безпеки спрямовані на формування стійкості у сфері національних фінансів та формування платоспроможності. Валютна безпека відповідає за реалізацію курсового утворення валюти стосовно інших, її підтримку та стійку позицію, реалізацію привабливого інвестиційного клімату та загального добробуту людей в державі. Функціонал грошово-кредитної підсистеми дозволяє реалізувати підтримку населення та бізнесу кредитними ресурсами для покращеної роботи соціально-економічних взаємодій [8].

Сформовані характеристики підходять для опису в будь-якій країні світу із капіталістично орієнтованим напрямком економічного розвитку, зокрема і для України. У вітчизняному законодавстві запропоновані та функціонують засади економічної безпеки, які є надбудовою стосовно фінансової безпеки. При цьому підсистеми фінансової безпеки декомпоновано на державному рівні через вагові коефіцієнти, які показують відсоткову комбінацію елементів, що наведено в *табл. 1*.

Таблиця 1

Відсоткова комбінація підсистем
у рамках фінансової безпеки України

Підсистема	Ваговий коефіцієнт
Банківська безпека	0,1723
Безпека небанківського фінансового ринку	0,1068
Боргова безпека	0,1746
Бюджетна безпека	0,2023
Валютна безпека	0,1686
Грошово-кредитна безпека	0,1753

Джерело: авторське узагальнення на основі [9].

Основними *цілями* для забезпечення фінансової безпеки держави є створення та підтримка стабільного і динамічного стану всіх компонентів фінансової системи.

Основними *принципами* фінансової безпеки є: подолання диспропорцій та баланс функціонування системи; захист прав; забезпечення стабільності та зростання; ефективний розподіл ресурсів; сприяння фінансовій незалежності; можливість розвитку [10; 11].

Основні *функції управління* фінансовою безпекою включають: створення та підтримку фінансової системи, що передбачає розробку правових та організаційних основ; забезпечення функціонування системи шляхом розробки стратегій фінансової безпеки; перспективну діяльність системи через прогностичний аналіз інформації, виявлення загроз та їх усунення; визначення критеріїв безпечного функціонування фінансової системи; участь у міжнародних системах фінансової безпеки [4].

Ухвалена вітчизняна Концепція забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері [12] об'єднує основні теоретичні знання та практичні рекомендації для досягнення цілей фінансової без-

пеки. Реалізація цієї концепції залишається актуальною, оскільки запропоновані алгоритми, шляхи та методи використовуються у фінансовій сфері України протягом багатьох років.

Розвинені країни світу або економічні об'єднання часто створюють власні системи концепцій безпеки у фінансовій сфері. Такі об'єднання виникали в різний час під впливом різних факторів. Серед *основних критеріїв* виділяються: розвиненість фінансового сектора країни; швидкість прийняття рішень; історичний досвід використання концепцій; залежність економіки від певних ресурсів; тип економічної системи; територіальні особливості; специфіка проведення фінансових операцій; залученість економіки в глобалізацію; узгодженість з іншими концепціями розвитку тощо.

Приметні риси фінансової безпеки відіграють роль запобіжника для державної діяльності. Фінансова безпека спрямована на захист національних інтересів, оскільки вона являє собою механізм проти численних внутрішніх і зовнішніх факторів. Також фінансова безпека забезпечує стабільність та ефективність фінансової системи, оскільки передбачає її стійкість. Фінансова безпека є критичною для розширеного відтворення, оскільки гарантує наявність фінансових ресурсів у всіх суб'єктів. Вона виступає ключовим двигуном розвитку фінансової системи країни завдяки комплексу суспільно-економічних відносин [13].

Отримати гідний рівень фінансової безпеки доволі складно, для цього необхідний перелік дій, що допоможе привести поточний стан підсистем до цільових – для цього застосовують методи забезпечення фінансової безпеки. Останні спрямовані на три ключові категорії дій, які наведено на *рис. 1*.

Антисипативне управління спрямоване на передбачення майбутніх подій з метою уникнення дестабілізуючих процесів. Цей постійний процес

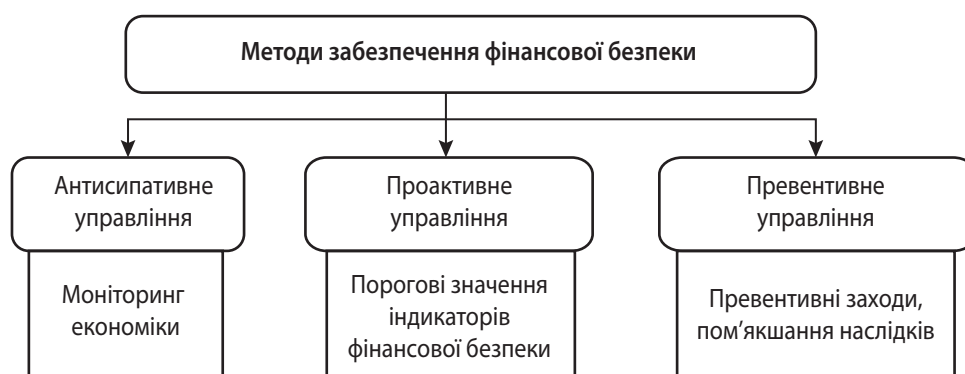

Рис. 1. Методи забезпечення фінансової безпеки

Джерело: авторська розробка на основі [13].

забезпечує основу для прогнозування змін економічних показників.

Проактивне управління створює умови для подальшого розвитку, виходячи з поточного стану справ.

Превентивне управління, хоч і має схожі цілі з антисипативним, виступає конкретною складовою антикризового управління, включно з розробкою планів виходу з кризових ситуацій і прийомами для раннього виявлення критичних змін.

Враховуючи наведені теоретичні аспекти фінансової безпеки та її підсистем, залишається нерозкритим питання взаємодії зі сценарним аналізом впливу «шоків». Оскільки будувати сценарії можна при дослідженні критичних підсистем, тому визначаються ключові індикатори фінансових підсистем, які є основою для формування рівнів фінансової безпеки, що потенційно дозволить провести порівняння відгуків підсистем на «шоки».

Для визначення критичних підсистем було використано аналіз літературних джерел як те-

оретичну базу для вибору параметрів. Було проаналізовано роботи вітчизняних авторів, які представили результати досліджень щодо доцільності виділення підсистем фінансової безпеки. Після опрацювання додаткових джерел встановлено, що більшість підсистем фінансової безпеки, згаданих різними авторами для різних економік, збігаються. У *табл. 2* наведено результати літературного зрізу.

Більшість згадок у матеріалах про підсистеми фінансової безпеки включає валютну, бюджетну, боргову, грошово-кредитну, фондову/страхову та банківську. Серед вказаних підсистем і прогнозуватиметься найвища імовірність визначення критичної в рамках сценарного аналізу впливу «шоків».

Вибір індикаторів (факторів) кожної підсистеми повинен відбуватись на основі принципів відбору, які полягають у створенні релевантної, сумісної бази порівняння та інформаційній забезпеченості розрахунків. Тобто вибір індикаторів для дослідження підсистем фінансової безпеки має бути універсальним переліком параметрів, який можна обробляти як для українських реалій, так і при дослідженні можливостей інших країн.

Таблиця 2

Вибір підсистем фінансової безпеки

Підсистема	Автор(-и)	Кількість використань
Валютна	Ладюк [14]; Єрмошенко, Горячева [15]; Власюк [16]; Зверук [17]; Куценко [18]; Субботович, Антропова [19]; Смоквіна [20]; Варналій, Онищенко [21]; Полторак, Тусова [22]; Васюк, Хомин [23]; Гур'янова, Непомнящий [10]	11
Бюджетна	Ладюк [14]; Власюк [16]; Зверук [17]; Куценко [18]; Субботович, Антропова [19]; Смоквіна [20]; Варналій, Онищенко [21]; Полторак, Тусова [22]; Васюк, Хомин [23]; Гур'янова, Непомнящий [10]	10
Боргова	Ладюк [14]; Власюк [16]; Зверук [17]; Куценко [18]; Субботович, Антропова [19]; Смоквіна [20]; Варналій, Онищенко [21]; Полторак, Тусова [22]; Васюк, Хомин [23]; Гур'янова, Непомнящий [10]	10
Грошово-кредитна	Ладюк [14]; Єрмошенко, Горячева [15]; Власюк [16]; Зверук [17]; Субботович, Антропова [19]; Смоквіна [20]; Варналій, Онищенко [21]; Полторак, Тусова [22]; Васюк, Хомин [23]	9
Фондова/страхова	Ладюк [14]; Власюк [16]; Зверук [17]; Куценко [18]; Варналій, Онищенко [21]; Полторак, Тусова [22]; Васюк, Хомин [23]; Гур'янова, Непомнящий [10]	8
Банківська	Ладюк [14]; Власюк [16]; Зверук [17]; Субботович, Антропова [19]; Варналій, Онищенко [21]; Полторак, Тусова [22]; Васюк, Хомин [23]; Гур'янова, Непомнящий [10]	8
Інвестиційна	Ладюк [14]; Єрмошенко, Горячева [15]; Смоквіна [20]; Гур'янова, Непомнящий [10]	4
Податкова	Власюк [16]; Смоквіна [20]; Полторак, Тусова [22]; Гур'янова, Непомнящий [10]	4
Фінанси реального сектора	Власюк [16]	1
Протидія тіньовій економіці	Власюк [16]	1

Джерело: авторське узагальнення на основі [10; 14–23].

У табл. 3 наведено типовий варіант переліку індикаторів підсистем фінансової безпеки, який відповідає зазначеним вище принципам.

Таблиця 3

Перелік індикаторів підсистем фінансової безпеки

Підсистема	Індикатор
Валютна	Обмінний курс (до долара)
Бюджетна	Дефіцит бюджету
Боргова	Державний борг
Грошово-кредитна	Індекс споживчих цін
Страхова	Покриття страхового ринку
Фондова	Капіталізація фондового ринку
Банківська	Ставка національного банку

Джерело: авторське узагальнення на основі [10; 14–23].

Наведений перелік при практичній обробці дозволяє обрати критичні підсистеми фінансової безпеки, через які вплив «шоків» стане найбільш імовірним та рушійним.

ВИСНОВКИ

Фінансова безпека є основною умовою для забезпечення стійкого розвитку будь-якої держави. У зв'язку зі зростаючою взаємозалежністю питань фінансової безпеки стає особливо актуальним.

Детальне вивчення теоретичних аспектів фінансової безпеки показало, що вона складається з багатьох підсистем, кожна з яких відіграє важливу роль у забезпеченні стійкості. Вибір індикаторів для кожної підсистеми дозволяє більш точно оцінювати фінансову безпеку та виявляти критичні точки, які можуть піддаватися впливу «шоків». Цей підхід сприяє формуванню збалансованої фінансової політики.

Наукові дослідження та практичні розробки у сфері фінансової безпеки мають велике значення для економічної політики держави. Використання сценарного аналізу та інших методів забезпечення фінансової безпеки допомагає не лише зменшувати ризики, але й підвищувати конкурентоспроможність національної економіки на світовому ринку. Таким чином, фінансова безпека стає не лише інструментом захисту, але і чинником розвитку країни. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави: навч. посіб. Львів : Видавництво Львівського університету бізнесу та права, 2020. 356 с.
2. Тарангул Л. Л. Фінансова безпека України та інструменти її забезпечення. *Економічний вісник. Серія «Фінанси, облік, оподаткування»*. 2017.

Вип. 1. С. 201–208. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268452959.pdf>

3. Пасінович І. І., Гутак В. М. Фінансова безпека як складова економічної та корпоративної безпеки: теоретичний аспект. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-24>
4. Ермошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення : монографія. Київ : КНТЕУ, 2001. 309 с.
5. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні. Методологія оцінки. Київ : КНТЕУ, 2004. 759 с.
6. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник. Київ : НІОС, 2000. 416 с.
7. Сергієнко Л. К. Фінансова безпека – складова економічної безпеки України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 13. С. 148–152. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/162.pdf
8. Калантай А. М. Роль і місце фінансової безпеки в контексті національних інтересів. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. С. 144–155. URL: http://essuir.sumdu.edu.ua:8080/bitstream-download/123456789/58502/6/Kalantai_Finansova_bezpeka.pdf;jsessionid=5A56EE74EAF99C9C87D98B54A538DD21
9. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : затв. наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2023 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
10. Гур'янова Л. С., Непомнящий В. В. Концептуальні підходи до моделювання фінансової безпеки держави. *Проблеми економіки*. 2012. № 4. С. 232–236. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-232_236.pdf
11. Кравчук Н. Я., Колісник О. Я., Мелих О. Ю. Фінансова безпека : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Вектор, 2010. 277 с.
12. Концепція забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-p#Text>
13. Костирко Р. О., Темнікова Н. В. Фінансова безпека держави і фінансова спроможність підприємств: аналіз сучасного стану та взаємозв'язку. *Фінанси України*. 2013. № 4. С. 117–125. URL: https://finukr.org.ua/docs/FU_13_04_117_uk.pdf
14. Ладюк О. Д. Фінансова безпека: характеристика складників. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280>
15. Ермошенко М. М., Горячева К. С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство : монографія. Київ : Національна академія управління, 2010. 232 с.

16. Власюк О. С. Актуальні проблеми фінансової безпеки України в умовах посткризової трансформації: монографія. Київ: НІСД, 2014. 432 с.
17. Зверук Л. А. Фінансова безпека – основа стабільного розвитку України. *Бізнес Інформ*. 2016. № 7. С. 131–135. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-7_0-pages-131_135.pdf
18. Куценко Т. М. Підходи до аналізу та моделювання загроз фінансової безпеки держави. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 42. С. 233–238. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2013_42_27
19. Субботович Ю. Л., Антропова О. Ю. Індикатори фінансової безпеки України. *Світ фінансів*. 2013. Вип. 2. С. 144–151. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/10024/1/Субботович%20Ю..pdf>
20. Смоквіна Г. А. Фінансова безпека як стратегічна складова економічної безпеки України. *Економіка: реалії часу*. 2014. № 3. С. 30–36. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2014/No3/30-36.pdf>
21. Варналій З., Онищенко С. Сучасні тенденції структурних складових фінансової безпеки України в умовах глобальних перетворень. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2016. Вип. 35. Ч. 1. С. 75–80. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/1625/1/суч%20тенд.pdf>
22. Полторак А. С., Тусова Н. О. Напрями удосконалення методичного інструментарію оцінки стану фінансової безпеки України. *Економічний форум*. 2018. № 2. С. 324–330. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2018_2_51
23. Васюк С. В., Хомин О. Й. Індикатори фінансової безпеки України. *Актуальні проблеми економічної безпеки держави, регіону, підприємства*: тези доп. учасників Всеукр. науково-практ. конф. (м. Львів, 26 травня 2017 р.) Львів, 2017. С. 18–21. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/722/1/tezyKonf_26.05.2017.pdf

REFERENCES

- Baranovskyi, O. I. *Finansova bezpeka v Ukraini. Metodolohiia otsinky* [Financial Security in Ukraine. Assessment Methodology]. Kyiv: KNTEU, 2004.
- Hurianova, L. S., and Nepomniashchyi, V. V. "Kontseptualni pidkhody do modeliuвання finansovoi bezpeky derzhavy" [Conceptual Approaches to Modeling of the Financial Security]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (2012): 232-236. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-232_236.pdf
- Kalantai, A. M. "Rol i mistse finansovoi bezpeky v konteksti natsionalnykh interesiv" [The Role and Place of Financial Security in the Context of National Interests]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy* (2012): 144-155. http://essuir.sumdu.edu.ua:8080/bitstream-download/123456789/58502/6/Kalantai_Finansova_bezpeka.pdf;jsessionid=5A56EE74EAF99C9C87D98B54A538DD21

- Kostyrko, R. O., and Temnikova, N. V. "Finansova bezpeka derzhavy i finansova spromozhnist pidpriemstv: analiz suchasnogo stanu ta vzaiemozviazku" [Financial Security of the State and Financial Capacity of Enterprises: Analysis of the Current State and Relationship]. *Finansy Ukrainy*, no. 4 (2013): 117-125. https://finukr.org.ua/docs/FU_13_04_117_uk.pdf
- Kravchuk, N. Ya., Kolisnyk, O. Ya., and Melykh, O. Yu. *Finansova bezpeka* [Financial Security]. Ternopil: Vektor, 2010.
- Kutsenko, T. M. "Pidkhody do analizu ta modeliuvannya zahroz finansovoi bezpeky derzhavy" [Approaches to the Analysis and Modeling of Threats to the Financial Security of the State]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 42 (2013): 233-238. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2013_42_27
- [Legal Act of Ukraine] (2012). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-p#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2023). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
- Ladiuk, O. D. "Finansova bezpeka: kharakterystyka skladnykh" [Financial Security: The Description of Components]. *Efektivna ekonomika*, no. 11 (2016). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280>
- Marchenko, O. M., Pushak, Ya. Ya., and Revak, I. O. *Finansova bezpeka derzhavy* [Financial Security of the State]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoho universytetu biznesu ta prava, 2020.
- Pasinovych, I. I., and Hutak, V. M. "Finansova bezpeka yak skladova ekonomichnoi ta korporativnoi bezpeky: teoretychnyi aspekt" [Financial Security as a Component of Economic and Corporate Security: Theoretical Aspect]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 58 (2023). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-24>
- Poltorak, A. S., and Tusova, N. O. "Napriamy udoskonalennia metodychnoho instrumentarii otsinky stanu finansovoi bezpeky Ukrainy" [Directions for Improvement of the Methodological Instrument for Evaluation of the Financial Security of Ukraine]. *Ekonomichnyi forum*, no. 2 (2018): 324-330. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2018_2_51
- Serhiienko, L. K. "Finansova bezpeka – skladova ekonomichnoi bezpeky Ukrainy" [Financial Security – Component of Economic Security of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriia «Ekonomichni nauky»*, no. 13 (2015): 148-152. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/162.pdf
- Smokvina, H. A. "Finansova bezpeka yak stratehichna skladova ekonomichnoi bezpeky Ukrainy" [Financial Security as Strategic Component of Economic Security of Ukraine]. *Ekonomika: realii chasu*, no. 3 (2014): 30-36. <https://economics.net.ua/files/archive/2014/No3/30-36.pdf>
- Subbotovych, Yu. L., and Antropova, O. Yu. "Indykatory finansovoi bezpeky Ukrainy" [Indicators of Financial Security of Ukraine]. *Svit finansiv*, iss. 2 (2013): 144-151. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/10024/1/Субботович%20Ю..pdf>
- Taranhul, L. L. "Finansova bezpeka Ukrainy ta instrumenty yii zabezpechennia" [Financial Security of Ukraine

- and the Instruments of Its Assuring]. *Ekonomichnyi visnyk. Seriya «Finansy, oblik, opodatkovannia»*, iss. 1 (2017): 201-208. <https://core.ac.uk/download/pdf/268452959.pdf>
- Varnalii, Z., and Onyshchenko, S. "Suchasni tendentsii strukturnykh skladovykh finansovoi bezpeky Ukrainy v umovakh hlobalnykh peretvoren" [Modern Trends of Structural Components of Financial Security of Ukraine in the Conditions of Global Transformations]. *Formuvannia rynkovoï ekonomiky v Ukrainy*, iss. 35, part 1 (2016): 75-80. <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/1625/1/суч%20тенд.pdf>
- Vasiuk, S. V., and Khomyn, O. I. "Indykatory finansovoi bezpeky Ukrainy" [Indicators of Financial Security of Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomichnoi bezpeky derzhavy, rehionu, pidpriemstva* (2017): 18-21. https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/722/1/tezyKonf_26.05.2017.pdf
- Vasylyk, O. D. *Teoriia finansiv* [Theory of Finance]. Kyiv: NIOS, 2000.
- Vlasiuk, O. S. *Aktualni problemy finansovoi bezpeky Ukrainy v umovakh postkryzovoi transformatsii* [Actual Problems of Financial Security of Ukraine in the Conditions of Post-crisis Transformation]. Kyiv: NISD, 2014.
- Yermoshenko, M. M. *Finansova bezpeka derzhavy: natsionalni interesy, realni zahrozy, stratehiia zabezpechenia* [Financial Security of the State: National Interests, Real Threats, Security Strategy]. Kyiv: KNTEU, 2001.
- Yermoshenko, M. M., and Horiacheva, K. S. *Finansova skladova ekonomichnoi bezpeky: derzhava i pidpriemstvo* [The Financial Component of Economic Security: The State and the Enterprise]. Kyiv: Natsionalna akademiia upravlinnia, 2010.
- Zveruk, L. A. "Finansova bezpeka – osnova stabilnoho rozvytku Ukrainy" [Financial Security as the Basis for Stable Development of Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 7 (2016): 131-135. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-7_0-pages-131_135.pdf